

Než začnete s chovem belgického modrobílého plemene

Management belgického modrobílého je náročný – přesně těmito slovy začínal článek o chovu plemene belgické modrobílé zveřejněný před více než deseti lety v časopise *Náš chov*. Od té doby uplynulo mnoho let, zemědělství po našem vstupu do Evropské unie prošlo výraznými změnami, ale tato věta zůstává i nadále v platnosti a ještě nějakou dobu tomu tak bude. Strašení či obavy z chovu tohoto plemene, jak tomu jsme někdy svědky, však rozhodně nejsou na místě!

Je sice pravdou, že chov tohoto plemene není pro každého, ale toho, kdo mu dá přesně to, co potřebuje, rozhodně nezklame. Čím se tedy vlastně chov tohoto plemene odlišuje a v čem je management v porovnání s jinými masnými plemeny náročnější? Na to se pokusí odpovědět tento článek. Ještě předtím, než se do toho pustíme, je potřeba podotknout, že tento příspěvek se věnuje zásadám chovu plemene belgické modrobílé v jeho čistokrevné podobě. Při využívání plemene v užitkovém křížení tyto principy rozhodně neplatí!

Co je potřeba vědět na úvod

Byť je belgické modrobílé ryze masné plemeno, systémem chovu a organi-

zační náročností má blíže spíše k chovu holštýnského skotu než k masným plemenům. To, co platí ve standardním chovu téměř všech masných plemen, u plemene belgické modrobílé buď neplatí vůbec, nebo ve výrazně modifikované podobě. Sezónnost, snadné telení, pastevní způsob odchovu matek společně s telaty – to jsou tři základní pilíře, na jejichž základech stojí úspěšnost chovu masných plemen skotu. Rentabilita je při tomto způsobu chovu obvykle postavena na principu co nejnižších nákladů, co nejlepší využitelnosti přírodních zdrojů a ročních období a přiměřené ceně za prodej odstavených telat (případně vykrmených zvířat). Základní rozdíly v chovu belgické-

ho modrobílého plemene a „běžných“ masných plemen lze pak rozdělit do dvou základních skupin: telení a výživa. Pojdme si je postupně rozebrat.

Historie a charakteristika plemene

Pro ty čtenáře, kteří o belgickém modrobílém plemeni nemají znalosti skoro žádné či pouze omezené, si dovolím několik vět na úvod. Belgické modrobílé lze z hlediska zmasilosti považovat za krále mezi masnými plemeny. Hlavními přednostmi plemene je vynikající úroveň osvalení na velmi jemné kostře, vysoká výtěžnost masa, nízký podíl kostí a loje a klidný temperament umožňující perfektní

ovladatelnost zvířat. Vznik plemene se datuje už do druhé poloviny 19. století (první plemenná kniha byla založena v roce 1896), větší význam si toto plemeno postupně získalo až od padesátých let minulého století, kdy se v tehdejší kombinované populaci začali objevovat extrémně osvalení jedinci. Na rostoucí poptávku po libovém mase s nízkým obsahem tuku chovatelé zareagovali tím, že začali ve svých chovech upřednostňovat lépe osvalená zvířata, za která byli řezníci ochotni lépe zaplatit. Za zakladatele moderního masného typu plemene belgické modrobílé je považován býk Gédéon du Vieux Château de Maurenne, u kterého se

poprvé díky spontánní mutaci objevilo dvojité osvalení a díky jehož inseminačním dárkám se dvojité osvalení rychle rozšířilo do velké části populace. Postupně tak masný typ začal vytlačovat původní kombinovaný, a to i přesto, že oficiální rozhodnutí plemenné knihy znělo pokračovat ve šlechtění kombinovaného typu skotu. Nicméně tlak chovatelů sílil, podíl využívání jedinců s dvojitým osvalením se zvyšoval, a tak v roce 1973 došlo k oddělení obou populací, jejichž šlechtění se od té doby vydalo každé svojí vlastní cestou. Rok 1973 je tedy pro belgické modrobílé jakýmsi rokem nula, od něhož se začala psát novodobá historie tohoto plemene. Jen pro upřesnění uvedme, že extrémní osvalení plemene, jak ho známe dnes, je způsobeno především nefunkčním genem pro myostatin, který je zodpovědný za kontrolu růstu svalstva. Belgické modrobílé není jediným plemenem, u kterého se hypertrofie svalstva vyskytuje, nicméně selekce na základě extrémního osvalení je mnohem intenzivnější než u jiných plemen a pro plemeno belgické modrobílé je tak „double-muscling“ v podstatě plemenným znakem.

Základní předpoklady úspěšného chovu v čistokrevné formě

Základním předpokladem úspěšnosti chovu je, že chovatel, který uvažuje o chovu plemene belgické modrobílé v čistokrevné podobě, má určité zkušenosti s chovem jiných plemen skotu. Začátečníků, kteří se zamilovali do nějakého plemene podle obrázku, začali s jeho chovem a posléze byli zklamáni výsledkem a vinu shazovali na plemeno, už jsme zažili dost. Chovatelské chyby začátečníků, které jiná, méně náročná (ale i méně výkonná) plemena začínajícím chovatelům odpustí, belgické modrobílé neodpustí. Ne každé plemeno je vhodné pro každého a špatná práce chovatele neznamená, že je chyba v plemeni. Neexistuje ideální ani vyloženě špatné plemeno – každé plemeno se hodí do jiných podmínek a k jinému účelu. Právě proto jich existuje tolik, aby si každý mohl vybrat to své, které se nejlépe hodí do jeho konkrétních podmínek a vyhovuje jeho chovatelským záměrům.

Ten, kdo se chce převážně kochat pohledem na atraktivní zvířata, ať si pořídí highlandy či gallowaye. Kdo chce produkovat odstávčata na prodej do zahraničí, nechť chová charolais, limousin či masného simentála. Kdo chce produkovat levně hovězí na pastvě, ať chová anguse. A pro toho, komu nevadí vyšší pracnost, telení pomocí císařského řezu, má možnost zabezpečit kvalitní výživu a chce snadno ovladatelné a supervýkonné plemeno produkující extrémně zmasilá zvířata s nízkým podílem tuku, je belgické modrobílé určeno.

Belgické modrobílé bez císařského řezu sice fungovat může, ale buď za cenu ztrát telat při porodech, nebo za cenu ústupků v kvalitě osvalení. Pokud je tedy rutinní provádění císařských řezů natolik velkým strašákem, je lepší pustit se do chovu jiného plemene. Určitou alternativou sice může být směřování chovu „britským“ způsobem, tedy upřednostňovat zvířata s vyšším rámcem (ale s horším osvalením), která mají tělesné předpoklady k snazším porodům. Ortodoxní belgický chovatel však logicky namítne, že pokud se chcete vydat cestou kompromisů ve stylu chovu „charolis v belgickém kabátě“, nemá cenu se do chovu belgického modrobílého vůbec pouštět a je lepší začít rovnou s chovem jiného plemene. Konečné rozhodnutí, jak chov pojmout a kam ho směřovat, je však samozřejmě na každém chovateli a nemá cenu polemizovat, jaká cesta je správná a jaká nikoliv.

Telení za pomoci císařského řezu

Další nezbytnou podmínkou je, že chovatel musí mít k chovu vytvořené podmínky – jak přírodní (zejména k zajištění krmivové základny), tak zejména technologické. V případě chovu belgického modrobílého skotu k nim patří především vhodné prostory vyvážení plemenic před porodem (2–3 týdny) a rovněž prostorově oddělený box pro provádění císařského řezu. V neposlední řadě je potřeba mít zajištěny vhodné prostory pro odchov telat (individuální boxy a následně skupinové ustájení telat ve stájích).

Dobře načasovaný (ani brzy, ani pozdě) a správně provedený císařský řez kvalifikovaným veterinářem je zá-

Ideálně konstruovaný box pro bezpečné provádění císařských řezů (foto: Kamil Malát)

kladním aspektem, který rozhoduje o úspěšnosti chovu. K lepšímu pochoopení vysokého využívání císařského řezu a k technice samotného zákroku je třeba uvést několik poznámek. Za prvé, drtivá většina císařských řezů se dnes neprovádí z biologických důvodů, nýbrž z důvodů ekonomických.

Náklady na císařský řez a následnou péči o matku se pohybují v rozpětí 85 až 100 eur (v Belgii o něco méně), zatímco hodnota čistokrevného dvou-týdenního telete se v závislosti na pohlaví, kvalitě telete a ročním období pohybuje mezi 500 až 700 eur (pro porovnání, cena holštýnského tele je

Plemence Diligence de Fooz, vítězka bruselské národní výstavy před symbolem hlavního města Belgie – Atomium (foto: archiv autora)

v rozmezí 75–175 eury). Mnoho chovatelů proto není ochotno v důsledku těžkého porodu (což někdy samo o sobě vede k nutnosti provedení císařského řezu) podstupovat riziko spojené s případnou ztrátou telete během porodu nebo krátce po něm, nebo dokonce ke ztrátě cenné krávy (cena za kg se pohybuje od 2 a 2,5 eur), a požadují vybavení telete císařským řezem už preventivně. Na základě těchto čistě ekonomických úvah se tak ze selekce vytratilo sledování snadnosti telení, resp. hmotnosti telat při narození a podílu císařských řezů, jež bylo v minulosti jedním ze zveřejňovaných údajů v rámci výpočtu plemenných hodnot. Vzhledem k této praxi pak není zcela jasné, kolik procent krav by bylo schopných přivést na svět tele bez nutnosti provedení císařského řezu. Odhaduje se, že by to v Belgii bylo zhruba 20 % plemenic, v populaci mimo Belgii (Velká Británie, Irsko, Dánsko) patrně více.

Hlavní námitka chovatelů, ale i laické veřejnosti vůči chovu plemene belgické modrobílé směřuje vždy v první řadě právě k systematickému provádění císařských řezů. Důvody a pohnutky, které vedou chovatele a spotřebitele k odmítání porodů pomocí císařského řezu, jsou však velmi rozdílné. Zatímco spotřebitelé, kteří jsou stále citlivější na otázky dobrých životních podmínek zvířat a jejich šetrného chovu (welfare), poukazují na nadměrnou „industrializaci“ zvířat (vnímání zvířat jako čistě výrobního prostředku produkujícího suroviny

pro potřeby člověka) a kritiku provádění císařských řezů směřují spíše do roviny etiky, důvody chovatelů jsou spíše technologicko-organizačního charakteru, kdy provedení takového zákroku v daném chovu je buď přímo znemožněno, nebo výrazně zkomplikováno. V neposlední řadě jde o ekonomické důvody spojené s úhradou práce veterináře provádějícího císařský řez.

Je však také třeba uvést, že císařský řez rozhodně automaticky neznamená porušení dobrých životních podmínek zvířat. Z hlediska welfare je naopak doporučeno či dokonce vyžadováno, v případech, kdy lze očekávat, že by mohlo při porodu dojít ke komplikacím a buď telete, nebo jeho matka by jinak přišly o život, císařský řez bezodkladně provést. Bezchybné provedení císařského řezu s řádnou následnou péčí nemusí u matky nutně způsobit zvýšenou hladinu bolesti. Správná technika provedení řezu ve spojení s účinnými anestetiky jsou za dobu využívání této praxe na velmi vysoké úrovni, která zabezpečuje minimalizaci stresu či bolesti během provedení zákroku a po něm. Rovněž aplikace vhodných antibiotik zabráňuje následné infekci a eliminuje tak problémy se záněty. Zároveň je potřeba si uvědomit, že skot pro pohyb používá břišní svaly mnohem méně než lidé, takže operace způsobí relativně méně nepohodlí. Je proto zcela běžné vidět krátce po provedení císařského řezu krávy spokojeně přezvykovat

a jejich celkové chování rozhodně nenasvědčuje tomu, že by pro ně byl zákrok nějak výrazně stresující či vyvolával zvýšenou bolest. Naopak asistovaný porod s komplikacemi je pro krávu mnohem více bolestivý a ještě mnohem více traumatizující pro telete. Telata, která se rodí po profesionálně provedeném císařském řezu v důsledku porodních či poporodních komplikací, hynou pouze zcela výjimečně.

Kromě nezbytných veterinárních požadavků při provádění císařského řezu je ve finální fázi porodu velmi důležité dbát na správnou polohu telete při jeho vybavování z těla matky. Telete by mělo vždy vycházet hřbetem dolů (pupkem nahoru), aby nedošlo k špatnému či nekontrolovatelnému přetržení pupeční šňůry, která by se mohla stát branou pro infekci. Pupeční pahýl by měl mít délku 10–15 cm, jeho řádné ošetření a vydesinfikování by pak mělo být naprostou samozřejmostí. Po vlastním porodu následuje standardní péče v podobě osušení telete, vytření (popř. odsátí) hlenu z nosní dutiny a tlamy, stimulace dýchání (politím vodou, visem za zadní končetiny). Samozřejmostí každého pořádného chovatele by pak mělo být zvážení telete bezprostředně po porodu.

Období mléčné výživy

Po úspěšně zvládnutém císařském řezu následuje odchov a výživa mladých telat, která se rovněž mnohým odlišuje od známého odchovu masných telat. U „standardních“ masných plemen se telata rodí převážně

bez jakékoliv asistence a ihned po porodu zůstávají spolu s matkami, od kterých sají až do podzimního odstavení mateřské mléko, které později spolu s pastvou tvoří základ jejich výživy. Tele sající mateřské mléko evokuje pocit spojeného nasyceného zvířete, a tak je někdy mylně chápáno, že je tento způsob vhodný i pro telata belgického modrobílého plemene. Je samozřejmě možné realizovat i tento kojný způsob chovu, nicméně pro ideální odchov belgických telat se doporučuje jejich okamžitý odstav a zahájení intenzivního krmení. Jen při tomto způsobu je totiž plně využít genetický potenciál zvířat.

Pro kontrolu množství vypitého mléka, které je zcela klíčové pro další životaschopnost telat, se doporučuje oddojení matky (klidně i těsně před porodem) a napojení telete z láhve. Pokud telete samo nevypije aspoň dva litry mléka nejpozději do dvou hodin od porodu, je nutné přistoupit k jeho podání za pomoci jícnové sondy a mléko do telete „nacpat“. Použití sondy však vyžaduje určitý cvik ošetřovatele, špatné použití může napáchat velké škody. Celkově do 24 hodin po porodu telete musí vypít 10 % své hmotnosti (tzn. telete vážící 45 kg musí vypít 4,5 l mléka). Velmi vhodné je mít rovněž vytvořenu dostatečnou zásobu zmrazeného mléka pro případy nouze.

Mléko by mělo tvořit základ výživy telat pouze do věku tří měsíců. První dva dny po porodu až do věku 2,5 měsíce se telata krmí 2x denně dvěma litry mléka o dostatečné teplotě (v létě 38 °C, v zimě o něco více: 39–40 °C). Mléko lze získávat od matek, ale v praxi je spíše využíváno mléko od dojených krav (např. holštýnských) či podávání sušeného mléka nebo jejich kombinace (např. 50 : 50). Pokud je ke krmení telat využíváno odpadní mléko (nestandardní kvality pro dodávku do mlékárny), je nutná jeho pasterizace či alespoň okyselení. Pokud je mléko okyselováno, je potřeba v tom pokračovat po celou dobu krmení a nestřídat napájení okyseleným s neupraveným mlékem. V období od 2,5 do 3 měsíců věku nastává pro telata odvykávací kúra, kdy se dávka mléka postupně snižuje (1x denně dva litry), až se ve třech měsících krmení mlékem zcela ukončí. V případě výskytu průjemových onemocnění je

Pastva by u mladých jalovic a býků neměla být jediným zdrojem výživy (foto: Kamil Malát)

vhodné zvážit využití elektrolytických či dietetických nápojů a současně rozdělení napájení mlékem do více dílčích dávek.

V systému, kdy jsou telata ihned po porodu odstavována, je vhodné je umístit na prvních 14 dní do individuálních bud podobně, jako to známe z holštýnských chovů. Jako ekonomicky levnější alternativa plastových výrobků je možné použít velké hrnaté balíky slámy, ze kterých je vybudován jednoduchý slaměný přístřešek, který se dá snadno udržovat v čistotě a nevznikají další náklady s jeho umýváním a dezinfekcí po použití. Z hygienických a nálezových důvodů se nedoporučuje dávat telata ihned po narození do společných prostor (teletníků atd.), neboť se tím výrazně zvyšuje riziko vzniku infekce, která se pak v případě výskytu rychle šíří a její zamezení je zdlouhavé a finančně náročné. V Belgii je také často k vidění přitápění telatům infralamпами, jako to známe například z chovů prasnic.

Ve věku 14 dní se telata přemísťují z individuálních boxů do společného ustájení, kdy velikost skupiny čítá asi 5–7 telat. Tyto prostory musí být dobře větratelné (avšak chráněné od průvanu), plocha lehárny musí být rovná, dostatečně velká, umožňující komfortní pohyb telat, suchá a pravidelně nastýlaná. V té době se začíná ad libitně podávat seno, čerstvá voda a telata se rovněž navykají na starter. Obsah dusíkatých látek startéru by měl být ideálně 15 %. Nejnovější vědecké i praktické poznatky totiž ukazují, že startery s vysokou hladinou proteinu (více než 20 %) jsou spíše na škodu. Telata nejprve starter odmítají, později si ale na něj rychle zvyknou. Dávka by však ani později (až do věku šesti měsíců) neměla přesáhnout 3 kg/den. Pokud telata v tomto věku nevypadají jako „ze žurnálu“, není potřeba propadat panice. Tele krmené pouze mlékem sice z počátku roste rychleji a vypadá lépe, mléko však neumožňuje ideální vývoj jeho předžaludků, a tak později začne „ztrácet“, a naopak telata navyklá na starter a objemná krmiva začnou tato telata postupně v růstu předhánět. Od desátého týdne se telatům začíná podávat rovněž kukuřičná siláž. Tato krmná dávka je až do věku šesti měsíců, kdy se zvyšuje podíl kukuřičné siláže a mění se slo-

Ostříhání zvířat účinně pomáhá zamezit přehřívání zvířat a výskytu kožních parazitů (foto: archiv autora)

žení jaderného krmiva, které obsahuje více dusíkatých látek.

Odrohování telat se provádí ideálně ve věku šesti týdnů. Kromě správné výživy je nutné dbát rovněž na dobrý zdravotní stav telat, a proto rovněž v šesti týdnech stáří (a znovu pak v deseti) se telata vakcinují proti chřipce (např. přípravkem Bovilis Bovipast). Pokud má chovatel podezření na onemocnění telete, je nutné ho okamžitě izolovat od zbytku stáda, aby nedošlo k rychlému a nekontrolovatelnému šíření nemoci.

Výživa mladého skotu

Na horských stránkách v nadmořské výšce 800 metrů na pastvě bez příkrmu bude dobře fungovat aberdeen angus, pro plemeno belgické modrobílé to ale ideální podmínky nejsou. Belgické jalovice a mladí býci do tří let potřebují ke svému plnohodnotnému vývinu kvalitní výživu s dostatečným obsahem proteinů. Krmení pouze na bázi travního porostu je pro toto plemeno naprosto nedostatečné. Při nižší úrovni výživy sice zvířata zůstávají stále poměrně dobře zmasilá, neboť dvojité osvalení mají geneticky fixováno, ale jejich růst se zastaví nebo výrazně zpomalí. Mladé jalovice, ale i mladé krávy je tak více než vhodné až do doby druhého otelení intenzivně krmit. Díky využívání císařského řezu je možné plemence rovnoměrně krmit po celou dobu březosti bez obav ze ztučnění a následných komplikací při porodu. Dobrá úroveň výživy je také předpokladem ranosti plemene. U dobře živěných belgických jalovic přichází první říje už v prvním roce stáří, pohlavní cyklus je pravidelný a příznaky říje jsou velmi dobré. Díky tomu

je možné jalovice bez obav zapouštět už ve 14 měsících. Krmná dávka by měla v našich podmínkách být založena na kukuřičné siláži (asi 5–10 kg/den), kvalitním seně a koncentrátu s dostatečným obsahem proteinů (stačí bohatě dávka okolo 1,5–2 kg/den). Krmnou dávku je možné doplnit i bramborami, cukrovanskými řízky či pivovarským mlátem. Všechny tyto komponenty mohou krmnou dávku celkem výrazně zlevnit. Avšak konkurence v podobě bioplynových stanic dělá z těchto odpadních produktů, v minulosti běžně dostupných, ceněné zboží, ke kterému není snadné se dostat.

Pastva mladého skotu belgického modrobílého plemene je důležitou součástí výživy, ale nemůže na ní být postavena celá výživa. Pastva má pozitivní efekt spíše v podobě pohybu zvířat na čerstvém vzduchu k utužování kondice a zdraví než kvůli pastvě samotné. Pastva bez jakéhokoliv

příkrmu může být jediným zdrojem živin až u dospělých krav a býků. K vyhledávání a spásání porostu organismus belgické jalovice vydává poměrně hodně energie a výživná hodnota, i na těch nejkvalitnějších porostech, nedosahuje úrovně, která je potřebná pro dostatečný růst a vývin organismu mladých zvířat. Belgičtí chovatelé pro optimální růst používají speciální jadrná krmiva vyvinutá pouze pro plemeno belgické modrobílé. Jejich pořizovací cena je však poměrně vysoká a v našich ekonomických podmínkách by bylo jejich využívání neopodstatněné. V Belgii, kde jsou velmi výrazné rozdíly ve zpeňování zvířat, je však jejich zkrmování poměrně efektivní, neboť kvalitní zmasilá zvířata jsou zde mnohem lépe finančně ohodnocena.

Zdraví především

Není potřeba zdůrazňovat a někoho přesvědčovat o tom, že dobrý zdravotní stav chovaných zvířat je základem úspěšnosti každého chovu a že bez toho nelze dosáhnout dobrých výsledků, i kdyby byly výše uvedené podmínky splněny na jedničku. O zásadách dobré péče o zdraví a prevence výskytu nejrůznějších chorob bylo napsáno mnoho jiných článků a publikací, a proto se této problematice věnovat nebudu. Nicméně samozřejmě platí, že všechny obecné zásady je nutné dodržovat i v chovu plemene belgické modrobílé.

Co je ale typické právě pro plemeno belgické modrobílé, je maximální

Přítápění infračervenými lampami je v Belgii často využíváno (foto: Kamil Malát)

důraz na eliminaci šíření genetických vad, neboť s rostoucím poznáním vědy se právě tato problematika dostává stále více do popředí. Odpůrci plemene často nekorektně jednostranně poukazují na výskyt těchto geneticky založených vad s argumentací, že důvodem jejich výskytu je přešlechtěnost plemene, aniž by řekli druhou část pravdy. A totiž, že chovatelé plemene belgické modrobílé jsou si toho dobře vědomi a že tento problém za pomoci účinných genetických testů systematicky řeší. Pravdou je, že dnes je u belgického modrobílého skotu sledováno již celkem osm genetických defektů a je možné, že se objeví další. Na druhé straně pro všechny z nich existuje účinná genetická detekce a díky jejich autozomálně recesivní dědičnosti je poměrně snadné zabránit jejich dalšímu šíření uvnitř populace používáním testovaných a zdravých plemenů. Použití zdravého býka i na krávu-přenašečku totiž znamená, že se vada nijak klinicky neprojeví, díky čemuž zároveň odpadá nutnost testování samic. Současně je potřeba uvést, že plemeno belgické modrobílé je jediným masným plemenem, které se problematice genetických vad systematicky věnuje a nestrká před ní hlavu do písku a netváří se, že problém neexistuje, jak to mnohdy dělají chovatelé některých jiných plemen. Kdo totiž nic nesleduje a netestuje, také nikdy nic nezjistí...

V Belgii jsou v posledních několika letech do inseminace zařazováni pouze prostí býci, a tak z této země dnes již není možné koupit dávky býka (kromě býků určených k užitkovému křížení), který by byl přenašečem nějaké z genetických vad. Naproti tomu situ-

Správná výživa mladého skotu je jedním ze základních stavebních kamenů úspěchu chovu
(foto: Kamil Malát)

ace v jiných zemích (Velká Británie, Irsko, Dánsko) je odlišná. Tam zatím není plošné testování býků realizováno, a tak hrozí, že jsou stále používáni nositelé některé z vad, čímž dochází k dalšímu rozšiřování a výskytu těchto vad napříč populací.

Z těchto důvodů se Klub chovatelů plemene belgické modrobílé na své poslední schůzi jednomyslně usnesl, že jako otcové býků další generace plemenů mohou být u nás používáni pouze testovaní býci s negativním výsledkem. Toto opatření však nijak nelimituje chovatele ani inseminační společnosti v používání jakýchkoliv býků zapsaných v plemenné knize. Netestovaní či pozitivní býci mohou být i nadále používáni nejenom v užitkovém křížení (zde žádný problém nevzniká vůbec), ale také v čistokrevné plemenitbě (zde však za určitého rizika projevu některé z vad) – pouze po těchto býcích nebudou moci být naskladňováni mladí býčci do odchovu ať už na odchovných, nebo u chovatelů doma. Jinými slovy: aby mohl být mladý býček naskladněn na odchovnu

(či zahájit test u chovatele), musí splnit podmínku, že jeho otec je testovaný na přítomnost genetických vad s negativním výsledkem. V opačném případě nemůže tento býk zahájit test, ledaže by sám byl před začátkem testu vlastní užitkovostí otestován a bylo prokázáno, že je negativní.

Vyholení nejen na výstavu

Na belgických a nizozemských přehlídkách a výstavách je běžně k vidění, že zvířata jsou v oblasti hřbetu, zádech, kohoutku, kořene ocasu a končetin ostříhaná. Toto vyholení nemá pouze estetický efekt, kdy opticky dochází ke zvětšení osvalení, ale má i svůj praktický důvod. Organismus zvířat s dvojítm oslavením velmi intenzivně pracuje a obzvláště v létě může docházet k jeho přehřívání. Pravidelné ostříhání srsti zejména na hřbetě a u kořene ocasu pomáhá předcházet nejenom přehřívání zvířat, ale také zamezuje vzniku šíření parazitů a různých kožních onemocnění, jako je svrab atp. Oholení má ale samozřejmě pouze podpůrný efekt, k zamezení šíření parazitárních onemocnění je nutné zvířata pravidelně ošetřovat vhodným přípravkem (např. Ivomec), a to dvakrát ročně (na jaře a na podzim).

Ostříhání zvířat, které zkušenému chovateli zabere zhruba 20 minut, je nutné pravidelně opakovat vždy, když srst více doroste. Na výstavu a přehlídku by pak mělo být ostříhání téměř samozřejmostí.

K ostříhání srsti stačí použít běžně dostupný holicí strojek, naopak v žádném případě nevyholujte srst žiletkou či břitvou. Jednak může dojít ke zranění zvířete a při větším poranění i k zanícení rány, a jednak při po-

hybu venku na přímém slunci může docházet ke spálení kůže a nepříjemným svědivým pocitem spojeným se zarudnutím kůže, což se negativně projevuje na pohodě zvířat.

Závěr

Chov plemene belgické modrobílé má svá specifika, která je nutné k tomu, aby byl chov úspěšný, znát, respektovat je a plně se jimi řídit. Jakékoliv alternativní ústupky sice nemusí mít vždy okamžité fatální důsledky (s výjimkou telení a prvních týdnů života telat), ale velmi rychle se negativně projeví na kvalitě a pohodě chovaných zvířat.

Aby byl v čistokrevné podobě chov plemene belgické modrobílé také ekonomicky rentabilní, je nutné mít vyřešenu finalizaci. Jednou z možností je soustředit se na produkci a prodej plemenných býků, o které je do užitkových chovů sice zájem, ale v našich podmínkách nikdy nebude plemeno konkurentem tradičním a rozšířenějším plemenům. Další možností je finalizace zvířat přes nějakou restauraci specializující se na gastronomii z kvalitního hovězího masa (poslední dobou jich poměrně dost přibývá) či vývoz živých zvířat do Nizozemska či Belgie, kde jsou tato zvířata na jatkách výrazně ceněna. O tom, že i tato cesta funguje, svědčí první realizované obchody.

Pokud jste dočetli až sem a myslíte si, že jste schopni všechny předpoklady pro zdárný chov splnit, gratulujeme a můžete se pustit do chovu! Pokud ne, netruchlete, a buď zvolte jiné plemeno, nebo začněte s jednodušší formou – využíváním belgických plemenů v křížení. Při tomto křížení s jinými masnými či dojenými plemeny žádné problémy s telením nevznikají, zástav je mnohem zmasilejší, a tudíž výrazně lépe finančně ohodnocený při prodeji. To je také konečnou hlavní rolí plemene belgické modrobílé na celém světě.

Všechny informace o plemeni belgické modrobílé jsou k dispozici také na webových stránkách www.belgian-blue.cz.

Kamil Malát,
Český svaz chovatelů
masného skotu

Včasné napojení telete mlezivem je pro další životaschopnost telat klíčové (foto: archiv autora)